

i Veien for andre Reformer. Først naar Ministeriet modsætter sig Reformer, der af Thinget anses nødvendige, fordi der fattes Penge, først da vil Liden være kommen til at fordrø nye Skatter. Det forekommer mig, at dette er Spørgsmaal, som maa ligge fuldstændig udenfor Spørgsmaalet om Forsvarsvæsenet. Og naar man nu lidt nærmere undersøger, hvilke Reformer det er, man vil have, saa er det jo givet, at med Undtagelse af en, der er saa vidt behandlet, at der om den vil kunne komme Enighed tilstede her i Thinget, nemlig en Reform af Løldbekfatningen, er Thingets Mening om de øvrige omtalte Spørgsmaal endnu ubekjendt. Vi have f. Ex. faaet foreslaaet en Skolelov. De Herrer ville vistnok erindre, hvorledes denne Lov blev modtaget, og de ville vistnok ogsaa erindre, at det Udvalg, som blev nedsat, var saa længe om sine Forhandlinger, at Loven ikke engang kunde komme til 2den Behandling i Thinget. Om dette Spørgsmaal veed man altsaa slet ikke, hvilken Vej Thinget vil gaa, og det vilde altsaa være ganske mærkværdigt, om Ministeriet nu skulde lægge Penge til Side til en saadan Reform, som man muligvis engang maatte blive enig om. Jeg er fuldstændig enig med de Herrer i Ønsket om, at vi maa komme til en gennemgribende Reform af vort Skolevæsen. Jeg er ogsaa enig med de Herrer i at ønske, at Løden maa undergaa betydelige Forandringer, og jeg kan paa ingen Maade erklære mig enig i de Betragtninger, som i den Henseende ere gjorte gjældende fra Ministeriets Side, men det er tidsnok at begynde Kampen om disse Sager, naar der virkelig foreligger Forslag derom. I ethvert Tilfælde er det uundværdigt at paalægge en ny Stat til disse Reformers Fremme, førend man er enig om selve Reformen. Den Fremgangsmaade, man foreslaar at følge, indeholder en særdeles stor Kompliment til Ministeriet, idet man indrømmer det en varmere Følelse for Landets Forsvar. Man siger til Ministeriet: Du kan faae Din Forsvarsplan, naar Du vil gaa den Vej, som vi ville gaa (Rjær: Vi ville ikke have den Forsvarsplan, som Regjeringen foreslægger!). Ja, derom kan jeg ikke have nogen Mening; thi Sagen er jo ikke behandlet endnu, og det er altsaa umuligt endnu at vide, om man kan komme til den ene eller den anden Mening derom. Altsaa, en Forsvarsplan vil man gaa ind paa, og man udtaler, at man anser den for nødvendig; men man tror, at Ministeriets Følelse for denne Sag er saa varm, at det vil kjøbe Thingets Samtykke ved Indrømmelser paa et ganske andet Omraade, medens man selv erklærer, at Landets Forsvar ikke har større Betydning, end at det skal bero paa, om man faar en Indkomststat eller ikke. Det forekommer mig altsaa, at man indrømmer Ministeriet en højere Grad af Interesse for denne Sag, end vi Andre ere i Besiddelse af; men dertil kan jeg ikke være med. Det, som jeg nærmest vilde

omtale, var de Ytringer, som fremkom fra den første ærede Læser med Hensyn til den for nogle Aar siden foretagne Reform af de lærde Skoler. Jeg kan ikke Andet end være enig med ham i den Betragtning, at vi i Virkeligheden ere gaaede tilbage fra det, der var Lovens Tanke. Ganske vist har den høitærede Kirke- og Undervisningsminister Net i, at nogle af de Mangler, som klages over, ligefrem ere fremkomme ved selve Loven, men jeg tror, at det vil kunne fuldstændig godtgjøres, at den Maade, hvorpaa Loven er bleven gennemført, ikke stemmer med Lovens Tanke. Jeg skal her blot henvise til de Betingelser, som ere stillede for Optagelse i Skolerne. Det var ligefrem en Forudsætning, at man ved at neblægge de to nederste Klasser i de lærde Skoler — en Forholdsregel, som jeg forresten ikke anser for i og for sig at være særdeles heldig, men som imidlertid blev vedtagen — maatte stille Betingelserne for Optagelsen saaledes, at Clever fra en almindelig vel bestyret og vel organiseret Skole kunde gaa over i de lærde Skoler, men nu har man tvertimod sat Betingelserne saaledes, at jeg tør paasta, at der ikke er en eneste højere Skole i Landet, som paa det Stadium har ført sine Clever til det Trin, som man fordrer for Optagelsen. Følgen er saaledes bleven den, at man istedetfor at tilvejebringe en større Sammensmeltning af de forskjellige Samfundsklasser i Skolen i de første Aar tvertimod har fjernet dem endnu mere, idet der rundt om har etableret sig private Skoler, som forberede udelukkende til Optagelse i de lærde Skoler. Det er endogsaa Tilfældet i Kjøbenhavn, hvor man dog skulde tro, det var lettest, at Skolen kunde organisere sig paa den Maade. Jeg skal ikke, for ikke at komme for dybt ind paa dette Emne, gaa videre ind paa disse Betingelser, men blot hævde, at disse Bestemmelser med Lethed kunde være undgaaede, og efter min fulde Overbevisning ere uundværdige for, at den lærde Skole kan gennemføre sin Opgave. Et eneste Punkt skal jeg dog endnu gjøre opmærksom paa, og det er den latinske Stil, som man efter min Mening har indsmuglet i 4de Klasse, tvertimod den Aand og Kædning, som laa til Grund for Reformen; man har ikke alene i den lærde Skole fordret den ved Afslutningen af 4de Klasse Kursus, men man fordrer den ogsaa ifølge en Fortolkning, hvis Rigtighed jeg ikke formaar at indse, ogsaa af dem, som privat underkaste sig den fulde Examen. Dette er imidlertid ikke, som det forekommer mig, at den første ærede Læser udtalte, Noget, der skyldes den nye Inspektionskomite, det er ikke Tilfældet; det er Noget, der har udviklet sig uden dens Medvirkning, men paa den anden Side skal jeg forøvrigt være enig med ham i, og i den Henseende befinder jeg mig desværre i den fuldstændigste Modsetning til den ærede Kultusminister, at den nye Inspektionskomite ikke er en heldig Indretning; ogsaa i den